

A PEDAGÓGUSOK DEMOKRATIKUS SZAKSZERVEZETÉNEK ALAPÍTÓLEVELE ÉS
ALAPSZABÁLYA

Alapítólevél

(elfogadtatott Budapesten 1988. november 26-án)

A mai napon, 1988. november 26-án Budapesten az I. István Közgazdasági Szakközépiskolában 280 pedagógus, az oktatás- és nevelésügy területén dolgozó munkatárs, szándékának megfelelő magalapítottuk a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetét.

Szakszervezetünk tagja lehet mindenki, aki az alapítólevelet elfogadta.

Elhatározásunkat az a felismerés érlelte meg, hogy az oktatásügy helyzetének radikális javulása a gazdasági, kulturális és erkölcsi válságból való kilábalás és talpraállítás egyik legfontosabb feltétele. A tanítás és a tudás becsületének helyreállítása nem lehetséges a közoktatás dolgozóinak, nyugdíjasainak és a pedagógus pályára készülő fiataloknak nyújtott határozott érdekvédelem nélkül.

Olyan szakszervezetet akarunk, amely küzd a közoktatás reformjáért, az iskolák autonómiájáért. Feladatunknak tartjuk a helyi kezdeményezések támogatását, és nyilvánosságra segítését, valamint az oktatási rendszer korszerűsítését.

Követeljük a gondolat- és lelkiismereti szabadság érvényesítését.

A tagság érdekeinek demokratikus érvényre jutását horizontális szervezeti felépítésünk elősegíti.

A független tagozatok (szekciók) - óvónők, általános iskolai, kollégiumi nevelők stb. - és autonóm helyi, területi csoportok a szabad véleménynyilvánítás és akciószervezés jogával élhetnek.

Szakszervezetünk a képviseleti demokrácia alapján működik. Tevékenysége nyilvános és mindenki által ellenőrizhető.

Az alakulógyűlésen megjelentek - az első küldöttgyűlés összehívásáig érvényes mandátummal - választmányt bíznak meg a szükséges teendők ellátására.

Az alakulógyűlés résztvevői felhatalmazzák a választmányt, hogy folytassa a szervezőmunkát, vegye fel a kapcsolatot az állami és társadalmi szervezetekkel (minden szakszervezettel és a SZOT-tal); dolgozzon ki programjavaslatokat, hozzon létre munkabizottságokat, valamint hívja össze a szakszervezet első küldöttgyűlését.

A választmány felhatalmazást kap arra is, hogy lépjen kapcsolatba más országok dolgozóinak szakszervezeteivel, s törekedjen azok

tapasztalatainak hasznosítására.

Az alakulógyűlés kinyilvánítja, hogy a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete a Magyar Népköztársaság Alkotmányának, valamint a szakszervezeti jogokat rögzítő nemzetközi okmányok szellemében kíván tevékenykedni. Ugyanakkor vállalja, hogy elősegíti a társadalom öntevékenységének fejlesztését, a demokratikus jogok érvényesülését.

A PEDAGÓGUSOK DEMOKRATIKUS SZAKSZERVEZETÉNEK ALAPSZABÁLYA
(az 1989. október 21-22-i első küldöttgyűlésnek elfogadásra ajánlott tervezet)

I.

A PDSZ az oktatásban és a nevelésben dolgozók szakszervezete.

A PDSZ az oktatásban és a nevelésben állandó vagy ideiglenes jelleggel munkát vállalóknak, nyugdíjasoknak és pedagógus munkanélkülieknek, a pedagógus pályára készülőknek az érdekvédelmét és érdekképviselését látja el.

A PDSZ működési területe Magyarország. A PDSZ székhelye Budapest.

A PDSZ nem fogadja el egyetlen párt irányítását, befolyását sem, a pártsemlegesség alapján működik. Minden hazai és nemzetközi független szakszervezettel kapcsolatot kíván tartani és a szolidaritás jegyében együttműködni.

Az Alapszabály és az Alapítólevél egy dokumentumnak tekintendő.

A PDSZ szervezeti felépítése és működése

1. A tagság
 - 1.1. A szakszervezet tagja lehet mindenki, aki elfogadja a PDSZ Alapszabályát és - belépési nyilatkozatát követően - szakszervezeti tagdíját fizeti.
 - 1.2. A PDSZ elismeri, hogy tagjai más szakszervezetek, érdekvédelmi szervezetek tagjai is lehetnek.
 - 1.3. A természetes személy tagságából eredő jogai:

- a./ A PDSZ bármely tisztségére megválasztható, amennyiben az összeférhetetlenség nem áll fenn. (ld.: 3.1.)
 - b./ Személyesen, illetve küldöttei útján részt vehet a PDSZ küldöttgyűlésének, testületeinek munkájában.
 - c./ Javaslatokat, indítványokat tehet, akciókat kezdeményezhet.
 - d./ Igénybe veheti a PDSZ szolgáltatásait, kedvezményeit.
- 1.4. A szakszervezeti - jogi személyiséggel rendelkező - csoport tagságából eredő jogok:
- a./ Arányos képviselet alapján küldötteket küldhet a PDSZ testületeibe, küldöttgyűlésére.
 - b./ A küldöttek a PDSZ bármely tisztségére megválaszthatók.
 - c./ A küldöttek szavazati joggal vehetnek részt a PDSZ küldöttgyűlésein.
 - d./ Javaslatokat, indítványokat tehetnek továbbá felszólalással fellebbezéssel fordulhatnak a PDSZ illetékes testületeihez.
- 1.5. A tagok kötelezettségei:
- a./ Tartsa meg az Alapszabály előírásait.
 - b./ Működjék közre a PDSZ célkitűzéseinek, feladatainak, valamint a választmányok határozatainak megvalósításában.
 - c./ Rendszeresen fizesse a tagdíjat.
2. A szakszervezeti csoportok:
- 2.1. A szakszervezet tagjai érdekeiknek megfelelően helyi csoportokat alakíthatnak. A tagok együttese akkor tekinthető szakszervezeti csoportnak, ha 5 fő vagy az alapmunkahely munkavállalóinak 30%-a a tagok aláírásával ellátott nyilatkozatban kimondja megalakulását. A szakszervezeti csoport alakuló jegyzőkönyvét el kell juttatni a PDSZ Információs Központjába.
- 2.2. A szakszervezeti csoportok önálló, döntéshozó, érdekvédő, érdekegyeztető és érdekképviselő egység. A PDSZ Alapszabályával összhangban, önállóan alakítják ki, és szabályozzák működési rendjüket, választanak képviselőket, alakítanak testületeket, és döntenek az esetleges visszahívás kezdeményezésének módjáról. A szakszervezeti csoport önálló érdekvédelme és érdekképviselése elsősorban az adott csoport tagjaira vonatkozik.
- 2.3. A szakszervezeti csoportok megalakulásukról, megszűnésükről a munkavállalókat érintő fontosabb kérdésekről, szövetkezéseikről, akcióikról stb. tájékoztatják a PDSZ Információs Központját.

3. A szakszervezeti képviselők:
 - 3.1. Szakszervezeti képviselő lehet a PDSZ bármely tagja, aki nem rendelkezik munkáltatói jogokkal ott, ahol őt képviselőnek választották. Kivétel az igazgatói és szakmai szekciók (tagozatok) vezetői.
 - 3.2. A szakszervezeti képviselő mandátuma meghatározott ideig, illetve visszahívásig tart. A szakszervezeti képviselő megválasztásának szabályaival egyezően visszahívható
 - 3.3. A szakszervezet megbízott képviselője:
 - a./ Helyi szakszervezeti csoport képviselője.
 - b./ Csoportok által létrehozott választmányokba, egyeztető bizottságokba delegált képviselők.
 - c./ A választmányok által megválasztott ügyvivő testületek tagjai.
 - d./ A területi csoportok, egyeztető bizottságok által megválasztott ügyvivő testületek tagjai.
 - e./ Küldöttgyűlésre delegált küldöttek.
4. Testületek:
 - 4.1. A szakszervezet testületei, a szakszervezet tagjai, illetve csoportjai által közvetlenül vagy közvetve az ügyek intézésére, képviselőre választott - és megválasztásuk szabályaival egyezően visszahívható - szervek. (ld.:2.2.)

A szakszervezet testületei - pl. a tagozatok választmánya - a szakszervezet tagjainak, csoportjainak érdekegyeztető koordináló fórumai.
 - 4.2. A testületi ülés mindig nyilvános, a beleszólási és szavazati jog azonban mindig a testület által szabályozott.
 - 4.3. Minden szakszervezeti tagnak, csoportnak és választmánynak jogában áll a PDSZ valamennyi testületétől írásbeli vagy szóbeli tájékoztatást kérni. A felszólított képviselőnek, illetve testületnek kötelessége 30 napon belül a kért tájékoztatást megadni.
 - 4.4. A küldöttgyűlés:
 - 4.4.1. A PDSZ legfőbb szerve a küldöttgyűlés
 - 4.4.2. A küldöttgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:
 - a./ Az Alapszabály megállapítása, módosítása, kiegészítése.
 - b./ Az Országos Választmány egészének vagy egy részének megválasztása, figyelembe véve a PDSZ országos jellegét. (ld.:4.5.1.)

- c./ Megvitatja és elfogadja a PDSZ programjának elveit.
 - d./ A tagdíj azon részének megállapítása, mely a szervezet országos működéséhez szükséges.
 - e./ Dönt a sztrájkalap elkülönítésének módjáról, annak mértékéről, a felhasználás elveiről.
 - f./ Az Országos Választmány, az Ügyvivő Testület, az Ellenőrző Bizottság tevékenységének beszámoltatása.
 - g./ Más szakszervezetekkel való egyesülés, szövetségi viszony elhatározása.
 - h./ A feloszlás kimondása és ilyen esetben döntés a PDSZ vagyonáról.
 - i./ Döntés mindazon ügyekben, amelyeket a küldöttgyűlés kizárólagos hatáskörébe utal, vagy amelyeket az Országos Választmány a küldöttgyűlés elé terjeszt.
- 4.4.3. A küldöttgyűlést legalább 3 évente össze kell hívni. Összehívásáról legalább 6 héttel korábban a Választmány gondoskodik, a napirend egyidejű közlésével. Ezen kívül az Országos Választmány a küldöttgyűlést szükség esetén bármikor összehívhatja. A tagság egyharmada valamint az ellenőrző bizottság indítványára köteles rendkívüli küldöttgyűlést összehívni, és azt az indítványozástól számított egy hónapon belül megtartani.
- 4.4.4. A küldöttválasztás lebonyolításának részleteit az Országos választmány határozza meg az arányos képviseleti elv alapján.
- 4.5. Országos Választmány:
- 4.5.1. "A" variáció: A küldöttgyűlés 3 évi időtartamra 50 tagból álló Országos Választmányt választ.
- "B" variáció: Minden, legalább 30 fős csoport egy személyt delegálhat az Országos Választmányba.
- Minden olyan területi csoport, amelynek keretébe legalább 6 intézmény PDSZ tagsága tartozik, további 1 tagot delegálhat az Országos Választmányba.
- "C" variáció: A küldöttgyűlés 3 éves időtartamra 15 tagot választ az 50 fős Országos Választmányba, és a legalább 30 fős csoportok 1 főt delegálhatnak a fennmaradt helyekre.
- 4.5.2. Az Országos Választmány saját tagjai sorából 9 tagú Ügyvivő Testületet választ.
- 4.6. Az Országos Választmány jogköre:
- 4.6.1. Két küldöttgyűlés között az Országos Választmány a PDSZ-tagok

- képvisellete, koordinációs, döntéselőkészítő és döntéshozó szerve.
- 4.6.2. Az Országos Választmányt évente legalább 4-szer, valamint akkor is össze kell hívni, ha az Ellenőrző Bizottság vagy a választmányi tagok egyharmada a cél megjelölésével indíványozza ezt. Az Országos Választmány összhívásáról az Ügyvivő testület gondoskodik.
- 4.6.3. Az Országos választmány:
- a./ Rendszeresen ellenőrzi az Ügyvivő Testület működésének alapszabályszerűségét és a küldöttgyűlés határozatainak végrehajtását.
 - b./ Véleményezi a PDSZ programját.
 - c./ Testületének, az Ellenőrző Bizottságnak, az Ügyvivő Testületnek bármely tagját saját kérésére felmenti és egyben helyükre a póttagokból teljes jogú tagokat választ.
 - d./ Véleményezi a zárszámadást és a költségvetést.
 - e./ A két küldöttgyűlés közötti időszakban állást foglalhat és döntést hozhat olyan ügyekben, amelyek nem tartoznak a küldöttgyűlés kizárólagos hatáskörébe, és amelyek halasztást nem tűrnek. Ezekről az ügyekről a következő küldöttgyűlésen jelentést kell tennie, és a küldöttgyűlés jóváhagyását kell kérnie. A tagság egészét érintő kérdésekben kötelessége a közvetlen demokrácia eszközével élve (tömbszavazás) a tagság véleményének megfelelően dönteni.
 - f./ Dönt az alkalmazotti munkakörök létesítéséről és megszüntetéséről.
- 4.7. Az Ügyvivő Testület:
- 4.7.1. Az Országos Választmány ülései között a PDSZ ügyintéző szerve a választmányi tagokból választott ügyvivő testület.
- 4.7.2. Az Ügyvivő Testület 9 tagból áll.
- 4.7.3. Az Ügyvivő Testület minden tagját az Országos Választmány a feladatkör meghatározása nélkül választja meg.
- 4.7.4. Az Ügyvivő Testület;
- a./ Gondoskodik az Országos Választmány és a küldöttgyűlés határozatainak végrehajtásáról.
 - b./ Munkabizottságokat hoz létre, irányítja ellenőrzi munkájukat.
 - c./ Az Országos Választmány két ülése közötti időben a PDSZ munkáját irányítja.
 - d./ A tagság javaslatai alapján kidolgozza a PDSZ éves programját.
 - e./ Elkészíti és az Országos Választmány elé terjeszti a PDSZ éves költségvetését és zárszámadását.

- f./ Előterjesztést tesz az Országos Választmánynak a küldöttgyűlés összehívására és napirendjére; összehívja az Országos Választmányt, javaslatot tesz ülésének napirendjére és gondoskodik azok előkészítéséről.
- g./ Gondoskodik a jogsegélyszolgálat és a gazdasági tanácsadó szolgálat folyamatos, szakszerű működéséről.
- h./ Meghatározza az alkalmazott/ak személyét és fizetését, illetve eseti megbízásokat ad.
- 4.8. Ellenőrző Bizottság:
- 4.8.1. A küldöttgyűlés 3 éves időtartamra 5 tagú Ellenőrző Bizottságot választ.
- 4.8.2. Az Ellenőrző Bizottság megválasztását követően dönt saját működési és munkarendjéről.
- 4.8.3. Az E.B. tagjai megbízatásuk időtartama alatt a PDSZ-ben más tisztséget nem viselhetnek, és közvetlenül a küldöttgyűlésnek vannak alárendelve.
- 4.8.4. Az Ellenőrző Bizottság;
- "A" variáció:
- a./ Figyelemmel kíséri a PDSZ jogszabály és Alaszabály szerinti működését.
- b./ Ellenőrzi a PDSZ gazdálkodását.
- c./ Visszahívást kezdeményezhet a választott képviselőkkel szemben.
(érvek az "A" variáció mellett:
a tervezet szerint az E.B. a PDSZ gazdálkodását és jogszabály ill. Alapszabály szerinti működését is figyelemmel kíséri. Ezzel a módszerrel megakadályozható, hogy a politikai pártok befolyásra tegyenek szert szakszervezetünkben. Így ez a változat a pártsemleges működés garanciáját jelentené. Az E.B. könnyen megakadályozhatja ezzel a jogosítványával azt is, hogy a PDSZ egyes testületei hatáskörüket meghaladó lépést tegyenek.)
- "B" variáció:
A 4.8.4. fejezetből az "a./" pont elmaradna, így az E.B. csak a PDSZ gazdálkodását ellenőriné.
(érvek a "B" variáció mellett:
az E.B. kevesebb beleszólási jogával nagyobb szabadságot biztosít a PDSZ testületeinek. Az alapelvek betartására biztosíték a demokratikus struktúra maga, a visszahívási jog.)

- 4.8.5. Az E.B. megállapítása és javaslata alapján a PDSZ illetékes testülete köteles a megfelelő intézkedéseket megtenni, annak végrehajtását ellenőrizni és mindenről az E.B. értesíteni.
- 4.8.6. Az E.B. tagjai ellenőrzik a PDSZ iratait.
- 4.8.7. Az E.B. tevékenységéről tájékoztatja az Országos Választmányt és jelentést tesz a küldöttgyűlésnek.
- 4.8.8. Az E.B. üléseit szükség szerint tartja, de évente legalább kétszer össze kell ülnie.

II.

A PDSZ pénzügyi alapja a tagdíjakból valamint egyéb bevételekből áll. A szakszervezeti vagyont a csoportok, illetve a PDSZ testületei kezelik. A PDSZ Ügyvivő Testülete anyagi eszközeinek felhasználásáról éves költségvetési elszámolásban tájékoztatja a tagságot.

A PDSZ önálló gazdálkodást folytató testületei éves költségvetésüket, illetve a saját vagyonnal rendelkezők vagyoneleltárukat évente kötelesek választóik elé terjeszteni.

A tagdíj mértékéről a csoport dönt, kivéve annak az országos szervezet működéséhez szükséges részéről, melyről a küldöttgyűlés határoz.

III.

A PDSZ szakszervezeti csoportjai, valamint állandó és alkalmi testületei jogi személyek. Amennyiben önálló pénzügyi rendjük és választott képviselőjük van, és bejegyeztetik magukat.

Amennyiben önálló pénzgazdálkodást folytatnak, tartozásaikért - tevékenységi körükön belül - saját vagyonukkal felelnek.

A PDSZ szervezetei - állandó és alkalmi testületei és szakszervezeti csoportjai - jogosultak vállalat alapítására. A vállalat nyilvántartásba vételét és törlését az érintettek kezdeményezik. A vállalat jogképességére, szervezetére és működésére az alapítók akarata és a vonatkozó jogszabályok az irányadóak.

A PDSZ tartozásaiért saját vagyonával felel, a tagok saját vagyonukkal nem felelnek a PDSZ tartozásaiért.

IV.

Zárórendelkezések

- 1./ Az Alapítólevél és az Alapszabály a PDSZ alapdokumentumai, melyeket a PDSZ küldöttgyűlése fogad (majd) el.
- 2./ A PDSZ csoportok alapszabályai nem lehetnek ellentétesek a PDSZ alapdokumentumaival.
- 3./ Az Alapszabály (elfogadás esetén) 1989. október 22-én lép életbe.